

# Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ  
Calderón, 36.--Teléfono, 186.

Representació Administrativa á Barcelona  
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

## PREUS DE SUSCRIPCIÓ

|                                |                |
|--------------------------------|----------------|
| Sabadell. . . . .              | 2 rals al mes. |
| Fora. . . . .                  | 8 » trimestre. |
| Un número sol. . . . .         | 0'20 ptas.     |
| Anuncis á preus convencionals. |                |

**Xampany Catalá** de la acreditada marca **CODORNIU**  
de San Sadurní de Noya.  
Se ven en las confiterías de Pere Fornalleda, «La Confiansa» de Vila jermans, Rosendo Crous, Joseph Garriga, en la droguería de Joseph Formosa y en las principals fondas.

**Angel Guimerá**

# JESÚS

de

# NAZARETH

TRAGEDIA EN CINCH ACTES Y EN VERS

Punts de venda: En las principals llibrerías de Barcelona y en aquesta ciutat en lo Centre de suscripcions de Llorens Lladó y en la impremta de LO CATALANISTA.

PREU: 2 pessetas.

## LA FESTA DEL «CENTRE CATALÁ»

Com ja anunciarem oportunament, lo passat diumenge, primer dia de la Pasqua, tingué lloch en los salons del «Centre Catalá,» la solemne Vetllada Literaria y Musical en commemoració del seté aniversari de sa fundació.

Fer constar que 'l saló d' actes donava bo de veurer, atapat com estava de la mes distingida concurrència, ho considerém completament inútil sapigut com es lo ressó que obtenen los actes mes importants que porta á cap lo «Centre» y mes encara que l' entusiasme hi regná desde al principi al fí de la festa proba evident de que las ideas patrióticas que aquella Associació sustenta, van inculcantse cada dia mes en lo cor de tots los bons catalans, que fastiguejats de l' actual situació vergonyosa y denigrant en que 's troban las petitas pátrias, sotmesas despotica-ment baix lo poder del Govern central, desitjan com nosaltres mateixos un cambi complert en l' organisme espanyol, que permeti viurer lliure y honradament á las regions que s' estiman.

No cal dir quan celebrém per la nostra part l' éxit del «Centre Catalá» en tots los seus actes y quant nos plau que en cada aniversari, pugui demostrar la vitalitat de sas doctrinas y l' entusiasme que cada jorn va despertant en tots los bons fills de nostra estimada terra.

Fet constar aixó com un aplauso y encoratjament al mateix temps al benemérit «Centre» que tant se desvetlla per los ideals que a tots nos agermanan entrarem á ressenyar lleugerament l' acte del diumenge.

Oberta la sessió á dos quarts de deu de la nit per lo president del «Centre Catalá» qui tenia á sos costats á las representacions de las Societats catalanistas qu' assistiren á la festa, dongué lectura d' un breu parlament del qual no n' extractarem la mes petita cosa per anar integro en lo present número, ahont lo podran veurer nostres llegidors.

Continuá la part literaria de la Vetllada llegint lo senyor Brossa (Joan) una sentida y patriótica poesía del senyor Riera y Bertran dedicada al «Centre» que fou rebuda ab grans aplausos.

Lo senyor Capmany (Anton de P.) doná lectura á una poesía original, escrita espressament per la festa, que entussiasmá á la

concurrència que la saludá ab una llarguísima salva d' aplausos.

Lo senyor Bedós, com de costum, tocá la nota humorística, ab una poesia ben tallada com tot lo que surt de sa ploma, conseguint plenament lo que 's proposava.

Nostre bon amich l' ilustrat advocat y entussista catalanista don Narcís Verdaguer y Callís en nom y representació de la Associació de Propaganda Catalanista, prengué la paraula y ab la facilitat y eloquencia que li son reconegudas, ressenyá á grans rasgos los actes mes importants del «Centre Catalá» de Sabadell als quals ha assistit constantment atret per l' entussisme de sos fundadors, recordant sobre tot lo *meeting* del Códich Civil que tant ressó obtingué per tota Catalunya, fins á conseguir lo que no han pogut encara los industrials espanyols gracias á sos procediments de tira y afluxa que 'ls impideix la marxa, fent una brillant y ben pensada defensa del catalanisme y regionalisme, examinant una á una y ab ellas sos escrits, á las personalitats mes sortints en la política madrilenya. Canovas, Sagasta, Pí y Margall, Salmerón, Ruiz Zorrilla, Silvela, Canalejas, demostrant ab sólidas rahons la necessitat de la implantació de las doctrinas regionalistas, demostradas ja per los homes mes eminents d' Europa y America, com á teoria científica v sentidas per tots los pobles que han perdut sas llibertats mercés al despotisme dels grans Estats que de tot fan taula rasa.

Y acabá sa brillant peroració, encoratjant al «Centre Catalá» á proseguir cada dia ab mes dalit sas profitosas tascas, ja que de son entussisme y del de tots quants senten bategar lo cor per l' ideal de pátria que li doná vida, ne depen l' éxit complet y en dia no llunyá, de las salvadoras doctrinas del Regionalisme.

No cal dir que 'l senyor Verdaguer fou aplaudit entussistament per la numerosa concurrència y felicitat despres per molts socis é invitats al acte que 's mostraren conformes en lo mes fonamental de nostre programa.

Y acabá la festa en sa part literaria, ab unas quantas paraulas, tan sentidas com ben expressadas de nostre amich don Joan Capmany qui dongué las gracias á la concurrència, als que havian pres part en la festa y especialment á las senyoras y senyoretas que ab sa acostumada galantería, havian honrat l' estrado

del «Centre Catalá» espargint desde allí sos cants y sas notas mes sentidas.

\* \*

Intercaladas ab los trevalls literaris, s' executaren distintas pessas musicals, cantant com á primera la Sreta. Climent lo tindre vals d' Arditi *Il baccio* que siguié molt aplaudit. La overtura de *Poet et paysan* de Suppé executada al piano á cuatrem ans per la Sra. Bedós y la Sreta. Montllor, no deixá res que desitjar tant en execució com en interpretació. Seguí lo Sr. Brossa, que 'ns feu escoltar la romansa de *Don Carlo*, de Verdi, cantada ab molta discreció. Y lo mestre Sr. Bosch nos doná un' altra mostra de son talent executant al piano la sinfonía del *Pardon de Ploernal*, de Meyerbeer.

Mes devém donar compte de un debut, lo de la Sra. Rizzo, que ab veu ben timbrada y bona escola de cant, nos doná á conèixer un' aria molt bonica y molt ben tallada, de la ópera *Redya* del nostre compatrici don Eusebi Bosch. Pero ahont lo públich aplaudí de millor grat fou quant hagué cantat la difícil aria del segon acte de l' *Affricana*, divent obsequiarnos ab lo *Penso* de Tosti pera acallar los justos aplaudiments del auditori.

\* \*

Tal fou la festa ab que solemnisá son seté aniversari lo Centre Catalá, á quí desitjém molts anys de vida per orgull de las arts, y sobretot per profit de la pátria catalana.

Voldriam ressenyar com es degut, lo banquet ab que al endemá los socis obsequiaren als delegats de las Associacions regionalistas; mes ho considerém imposible, donchs si la ploma 's resisteix á relatarho poruga de vulgarisar una festa tan agradableíssima per los que tingueren la ditxa d' assitirhi, l' entusiasme y confraternitat imponderable que en ella regná, nos obliga á no detallar la festa, puig creyém que encare que 'ns fos dable revestir ab tota la poesía y ab tot lo patriótisme nostras paraulas, aixís y tot, pálida sería nostra ressenya.

## SECCIÓ POLÍTICA

Baix lo títol de *L' Estat trampós* dona compte un diari de Madrid d' una fulla impresa de gran tamany qu' ha sigut fixada aquestos dias per las cantonadas dels carrers d' Orense. Diu aixís:

### INTERESSANT

*Ab rebaixa considerable 's venen los atrasos que adeuda l' Estat, per lloguers de la casa que en Orense te arrendada pera sas oficinas, segons escriptura pública.*

*Dits atrasos importan fins al 28 de Febrer passat, 38.373 pesetas 5 céntims, de qual cantitat correspon satisfer per las oficinas d' Hisenda, 16.142 pesetas 4 céntims.*

*Las personas que vullguin interessarse en la compra que s' ofereix, poden entendrers ab l' apoderat de 'ls amos de aquella casa que viu en lo carrer de Puerto de Aire, 11.*

*Orense, Mars de 1894.*

Com veurán nostres llegidors aquest anunci es verdaderament edificant y mostra sobradament la bona fè del Estat y dels regeneradors de la nostra Hisenda.

L' Estat pot apretar al contribuyent, fins á deixar-lo escurat de butxaca y mort de miseria.

L' Estat pot suprimir l' apremi de segon grau pera aixís ab mes rapidés deixar als contribuyents sense camisa.

L' Estat pot donar ordres secretas als delegats d' Hisenda pera que cobrin y cobrin sense contemplació de cap mena.

L' Estat pot dictar Real ordres abusivas y despóticas pera que 'ls arrendataris de las cédulas extrangulin á tothom, rich y pobre, amo y treballador, industrial y comerciant, hisendat y parcer.

Al Estat tot li es licit, per tot li sobran medis mentres serveixin pera treurer diners del pays abocat á la ruína, pera acabar d' escanyar als infelissos contribuyents que tan car los hi costan sas contemplacions envers una política que arruina y deshonra.

Pera l' Estat, en cambi no hi ha apremis, ni embarchis, ni circulars, ni Reals ordres.

Tot lo mes, si algun acreedor, desesperat de tant en quant, treu lo cap per los balcons de la via pública y s' atreveix á cridar *¡Aquí va l' trampós! Are passa l' mal pagador ¡Agafeulo!*

Y mentrestant, l' Estat espanyol administrat honradament per uns quants politichs despreciables, embargan al pobre, escayan al rich, fan morir de fam als mestres d' estudi, venen miserablement á un preu que crema y deshonra lo trevall nacional y ab ell lo pa de mil familias, y trepitjan cobardament amparats per la Autoritat que 's donan ells mateixos, tots los dictats que 'ns ordena la mes sa criteri y la mes recta conciencia.

*¡Visca la honrada administració espanyola!!*

S' han reunit aquestos dias á Madrid tots los aragonesos que allí resideixen, en un fraternal banquet hont s' han esplayat ab los recorts de sa gloriosa nacionalitat y ab la jota aragonesa los bons fills de aquella regió, germana un temps de Catalunya.

Donchs aquest acte tan inofensiu, no tan sols per la festa en si, sinó per las pocas arrels que ha pres fins are 'l regionalisme en lo regne d' Aragó y fins per lo temperament espanyolizat y afrancesat de sos organitzadors, Marian de Cavia y Eusebi Blasco,

ha mogut un bon xich de polvoreda, fent tornar sortir al sol de la integritat espanyola alló de la unitat y de la *sangre*, etc., etc.

Resultat; que 'ls organitzadors han tingut de declarar públicament que la festa fou únicament espanyola y que per res del mon voldrin que se 'ls tingués per regionalistas.

¡Misèries y vanitats de la vida humana!

¡Què no vullguin que se 'ls tingui per regionalistas, quant degut à sos procediments madrilenyistas, tothom los te en un concepte bastant mes petit y considerat un bon xich mes denigrant si denigrant pogués ser may la defensa de la terra ahont varem néixer!

¿Donchs que, los que viuen à Madrid s' han d' amagar de dir que han nascut fora de Castella?

¿No hi ha en tota Espanya cap mes tros de terra que pugui presentarse ab dignitat devant dels ulls dels habitants de la *villa y corte*?

¿Serém provincians no mes per pagar y per donar fama de treballadora à Espanya y en cambi fins en una expansió íntima se 'ns vol negar la nostra petita pàtria, mes gran per aixó que aquesta fictícia y mal fardada que se 'ns vol fer entrar per forsa?

Sort pera 'ls centralistas y espanyolistas de la Cort, que 'ls organitzadors haigin sigut 'n Cavia y 'n Blasco, dos periodistas festius que à ben segur ha sigut la primera vegada de recordar sa procedència aragonesa.

D' altra manera no se n' hagueren tan fàcilment rigut del amor à una de las regions mes virils d' Espanya tota.

Llegim:

«Los possibilistas de Sabadell han acordat anar à las urnas en la pròxima elecció parcial de diputats à Corts, *oferint* lo districte al senyor Morayta.»

Alsa amic; aixó si que es fer lo grande per poch preu.

¿Que ja ho sabian si podian oferir lo que no 'ls pertoneixia?

Que 's pensan que 'l districte es un plat de monjetas que s' ofereix al primer que tingui gana?

Fulgin, homes fuigin.

¡Oh y 'ls possibilistas!

Los protagonistes d' aquell preciós quento del malhaguanyat Bartrina.

¿Que no ho saben que 'ls hi podrán dir al enterarse de sos *oferiments* generosos.....

*He aquí lo que acordaron  
tres infusorios.*

## DISCURS

*del President del Centre Catalá don Modest Durán y Folguera llegit en la Vetllada que pera commemorar lo seté aniversari de sa fundació se celebrá en la nit del 25 de Mars.*

Senyors.—Altra vegada lo Consell General del «Centre Catalá» vé obligat à molestar la vostra atenció, confiant com de costum ab la benevolència jamay desmentida ab que heu vingut escoltant nostres desinteressadas y coratjosas endressas al sentiment de Pàtria que à tots nos

agermana. Altra vegada ha de fer sentir sa veu desde 'l sitial d' honor ahont l' ha colocat lo bon afecte de sos consocis y grat sia Deu, senyors, que no sia l' objecte d' avuy uns dels tants y tristissims desacerts de nostres governants que tan fan sovintejar, per desgracia, las reunions de classes perjudicadas, pobles agaviats, comarcas ofesas, regions enteras reclamant justicia á l' hora per sos drets trepitjats, per lo trevall patri en perpétua amenassa.

Avuy no 'ns mou altre objectiu que la celebració del seté aniversari de nostra estimadíssima Associació, nascuda á la vida pública en un temps d' indiferentisme general quan no de silenci despreciatiu per tot quan se referia á la reivindicació dels drets y llibertats de Catalunya y que als pochs anys d' existencia, mercés als incansables esforços de totas quantas Associacions com la nostra senten y pensan, ha pogut contemplar encoratjada y plena d' orgull patriòtic la revifalla de tots aquells sentiments esmortuhits en lo mes intim del cor dels bons fills d' aquesta terra.

¿Qui havia de dirnos, senyors, al jovent entusiasta que allavoras arbolarem la bandera sacrossanta de las quatre barras causant la extranyesa de molts y excitant la burlesca rialla d' alguns, que tan prompte haviam de ser escoltats y atesos en nostras predicacions al poble catalá nazcotisat per la corruptuda politica de partit causadora de nostra desgracia? ¿Qui havia de dirnos que 'l regionalisme que per aquells dias semblava un impossible, un somni falaguer de cervells fantasiosos é idealistas, motejat de antiquat é irrealisable, fins de anacrònic per qui mes en compte havia d' anar en llessar lo calificatiu, fos avuy dia, trascoreguts no mes set ó vuyt anys, una idea práctica, possible y necessaria, compresa per la inmensa majoria dels que no tenen mes negocis que 'ls que de sa Industria, Comers ó de la terra 's proporcionin y considerat fins per los mateixos adversaris si be ab certas atenuacions propias de son carácter irresolut y vincladis, com l' únich remey als mals que afligeixen á totas las regions que componen la decaiguda Espanya.

Los que en aquella época eram los antiquats y anacrònichs, contemplats ab extranyesa com sers enderrerrits y fanátichs per la consecució d' un impossible, som avuy degut al cambi natural del temps que tot ho transforma, los que lluytém y defensém una causa justa y noble, acompanyats per la inmensa majoria dels fills de la terra que desenganyats los uns, peneditos los altres y convensuts tots de que no hi ha altra manera de viurer lliure y honradament, s' han posat al costat de la idea salvadora, completant nostres esforços y conseguint arreu los abundosos esplets,

ahont la vista 's recrea, l' ànima 's conforta y 'l cort bat mes depressa portat pel presentiment de no llunyana victòria.

En cambi, los enemichs de las nostras ideas, convensuts, indiferents ó cinichs á mida que s' ha anat engroixint l' estol del regionalisme, ells s' han anat reduhint, reduhint, fins á quedar sencillament los únichs á qui 'ls te compte l' actual organisació política y 'l despotisme avassallador del Deu Estat. Mireulos; son los que 's bellugan en dia de crisis de ministeri, los que pululan per las antessalas del ministre, los que encorvan la esquena davant dels personatjes polítichs, los que llepan la ma que 'ns fueiteja y arruina, los que preparan ovacions á preu fixo, los deshonradors del sufragi, y tot per las engrunas que cauhen de la taula del pressupost, modern plat de lletias ab que cobran 'ls qui 's venen sos drets de ciudadá y de poble lliure.

Y aixis havia d' esser per la sola y única rahó de la bondat de la causa y de la necessitat de la justícia. Mes no n' hi ha prou, senyors, ab tot y 'l molt camí transcorregut desde 'l jorn en que comensá la nostra renaixensa. Hem inculcat á tot lo poble la necessitat de usar la llengua catalana en tots los actes de la vida y 'l poble ha respost entussiaista amparantla ab son amor inesborrable. Hem defensat la conveniencia y la justícia de la conservació y reforma de nostre dret civil, base de la família y la propietat catalanas y ha respost lo poble assistint en pes als *meetings* y manifestacions públicas quan s' ha intentat cobardament sa abolicció d' una plumada.

Hem excitat als pobles per la creació de Associacions y Centres que defensesin resoltament la reivindicació de nostres drets y ha respost Catalunya fent naixer arreu per sas comarcas com aguayts vigilants en jorns de lluyta, un sens nombre de corporacions disposas á la defensa de la Pàtria. Y nos hem reunit en Assamblea pera acordar lo projecte de bases de la Constitució Regional catalana, ensemps que 'ls medis pera portarlo á la pràctica, resultant un armónich conjunt de totas las voluntats y totas nostras esperansas. Y com si ni axis n' hi hagués prou hem conseguit, ja próxim á realisarse, la celebració d' un Congrés Interregional pera posarse de acort las diferentes regions espanyolas, que com la nostra, lluytan pera treurers de sobre la ma feixuga y repugnant del Centralisme.

Y aixis y tot no n' hi ha prou, senyors, per mes que 'ns dolga confessaho. Hem despertat al poble, que dormia, s' han redressat de son ensopiment Galicia y Navarra y las Provincias bascongadas al crit de *desperta* de Catalunya, mes ara falta lo principal, lo mes indispensable,

fer reviurer en lo cor de tots los fills d' aquestas regions ja ben dispos-  
tas, la virilitat y enteresa, lo valor civíh qu' han demostrat los navarros  
en sa memorable embestida al Poder central que intentava amparat de la  
forsa furtarli sa sagrada autonomia.

Ab tants anys de decahiment y degeneració, promoguda per la políti-  
ca centralista, s' ha apoderat de nostre poble com de tots los que forman,  
subjectes y esclavisats, la entitat Espanya, lo rebaixament moral fins á  
un punt que tal vegada ni poden donarnos en compte.

Corporacions que representan sagrats interessos y ab ells lo pa de  
mils familias, olvidant la dignitat y enteresa de nostra rassa, pera suppli-  
car humilment dels enemichs de tot lo nostre, una almoyna de justícia  
pera 'l treball de Catalunya.

Diputacions y Ajuntaments, verdaderas corporacions bordas de la  
mare terra, renegant de Deu los uns, afenent y despreciant á Catalunya  
las altrás.

Ciudadans de totas classes y estaments, industrials, agricultors, co-  
merciants, obrers, mancats tots ells de la virilitat necessaria pera aixecar  
d' una vegada l' estat moral de Catalunya y acabar per sempre aquesta  
incomprensible situació humillant y vergonyosa. Parleu á uns y altres y  
la major part vos dirán que ells també son regionalistas, que comprenen  
la necessitat de son implantament si 's vol regenerar á Espanya y mireu-  
los en sas obras com van renegant pel mon de sas propias paraulas.

Es precis fer entendre á tots los ciudadans que lo que senti 'l cor digui  
la boca, que aixís se portan los que d' honrats é independents se precian.  
Que devant de la grandesa y benestar de Catalunya, no hi ha amistats,  
ni negocis, ni recompensas que puguin fernos trencar de camí, dreturer  
sempre com ho exigeix lo mes sa criteri y la mes neta conciencia.

Escampém arreu aqueixas honradas doctrinas, únicas que poden rege-  
nerar á nostra decaiguda Pàtria, prediquém ab la paraula y ab l' exem-  
ple que no n' hi ha prou ab la vida material pera 'ls individuos ni pels  
pobles, que es necessari un xich mes d' amor als interessos morals que  
ells son las afeccions mes gratas y la que poden endolsir las horas que  
'ns deixi lliures lo trevall de cada dia.

Senyors: inspirémnos tots en la mateixa idea y unint al triomf del pro-  
grama regionalista per tots los pobles de nostra Espanya, lo triomf de la  
regeneració moral de nostras rasses, podrém celebrar promptement! Deu  
ho vullgui; en los vinents aniversaris la completa reivindicació de nos-  
tra estimada Catalunya.

---

---

## L I T E R A T U R A

---

### DIA DEL COMBREGAR GENERAL DELS IMPEDITS

---

#### AL SANTÍSSIM VIÁTICH.

Quan veniu a dar conort  
al pobre malalt que us crida  
y á qui brasseja ab la mort  
voláu a darli la vida,

Mes d' un front ensuperbit  
no 's dobla com alguna hora...  
¡Ay! los aucells de la nit  
no venen sortir la aurora!

JACINTO VERDAGUER, PBRE.

---

## N O V A S

---

Avuy tindrà lloch en lo saló del «Círculo Egarense,» de Tarrasa, un gran *banquet meeting*, organísat per los industrials d' aquella ciutat y en lo qual hi han sigut convidadas las personas mes significadas en la defensa de la Producció Nacional y totas las Cambras de Comers de Catalunya.

L' objecte es posarse d' acort tots los centres productors y acordar una actitud enérgica pera evitar la ratificació dels tractats de Comers.

LO CATALANISTA hi assitirà, atenent á la galan invitació que ha rebut de las importants Associacions «Cámara de Comers» é «Institut Industrial» de la vehina ciutat.

---

La junta directiva de la Associació de Viatjants de Barcelona ha quedat constituïda en la forma següent:

President, don Andreu Piñol, reelegit.—Vispresident, don Joseph Mañé.—Comptador, don Ramón Reventós.—Tresorer, don Jaume Solá, reelegit.—Arxiver, don Francisco Romeu.—Secretari, don Francisco Vernis, reelegit.—Vissecretari, don Ceferí Molinet.

Vocals: don Joan Bocquet, don Joseph Nausa, don Frederich Pitó don Florenti Bargalló, don Rafel Ros, don Jascinto Bassols, don Antoni Colomer, don Jaume Espina, reelegit, don Albert Noguera, reelegit, don Joan Tapias, reelegit, don Joaquim Daniel, elegit, don Jaume Medina, elegit, don Antoni Escarrabil, elegit, y don Joseph Millán, elegit.

---

Se 'ns diu lo següent:

«La Exposició Universal que ha d' obrirse l' dia primer del vinent Maig á Amberes y que durará fins al mes de Novembre, es de gran im-

portancia pera nostres productors é industrials, aixís com també pera nostre comers y nostras bellas arts.

Es sapigut, en efecte, que Bèlgica importa anyalment uns 177,902 hectòlitros de vi, figurant Espanya en aquesta importació sols ab la infima xifra d' uns 4,000 hectòlitros, á pesar d' esser nostre país lo primer productor del mon, y la provincia de Barcelona la primera d' Espanya de vi; sapigut es també que nostras ametllas, avellanas, garrofas, taronjas, etc. entran á Amberes per la vía d' Inglaterra, que nostres olis trobarían á Bèlgica un bon mercat y que 'l de nostres suros, á pesar d' ésser allí coneguts, s' estendrían molt més; es indubtable ademés que nostres productes manufacturats no perderán res anant á lluytar ab los dels altres païssos en la Exposició per més adelantats que estiguin aquéts, puig es una veritat que la lluyta y la competencia son y han d' ésser los tiras distintius en totas las manifestacions de la activitat humana en cada una de las sevas esferas y 'l triomf casi sempre lo consegueix lo que persevera per l' estudi y 'l talent y concorreuent á totas las exposicions que s' organisin, encara que aixó imposi sacrificis y pérduas que no han d' ésser considerables al costat dels bons resultats que ab seguretat han de conseguirse després; es innegable per altra part que á nostre comers li interessa coneixer la port d' Amberes, un dels primers d' Europa, ja en instal·lació, ja en moviment, ja en importació y en tranzaccions; en fi, es impossible que nostras arts lliberals deixin d' acudir á la invitació de la patria del immortal Plantin, y nostras bellas arts á la crida del bressol dels Rubens, Tenniers, Van-Dyck, Jordaens, baró de Lys y d' altres tants immortals artistes.

Molt dignes d' aplaudir son donchs los grans eeforsos que pera procurar la concurrencia d' expositors fa 'l Comité de Catalunya pera la Exposició Universal d' Amberes, y es de creure que nostres productors lo secundarán á fi de que Espanya y en particular Catalunya hi estiguin dignament representadas.

La majoria dels ajuntaments de la provincia, aixís com gran número de corporacions, societats y centres, han remés al goberndor civil los datos que reclamá pera redactar la memoria que ha d' enviar al ministre de la Governació exposantli 'ls medis que, á son juhi poden emplearse pera facilitar treball á la classe obrera.

Diumenge passat morí en aquesta ciutat victima de penosa malaltia lo jove don Marcelino Costa correponsal del *Diari del Comers* de Barcelona.

Descansi en pau.

Pera acompanyar lo pendó principal en la professó del Sant Viatich

que surtirà aquest mati de la parroquia de Sant Feliu, conflat á nostre bon amich jove don Feliu Llonch Canyomeras ha sigut contratada la reputada *Banda del Regiment d' Assia*.

La Companyia que dirigeix lo aplaudit primer actor don Ricardo Simó posará en escena avuy tarde en lo Teatre de Euterpe lo popular drama en 6 actes y un prólech de don Manel Ortiz de Pinedo: *Los Pobres de Madrid*; y per la nit en lo Teatre Principal la divertida comedia en 3 actes de don Vidal Aza *El Señor Cura* y la pessa nova del mateix autor: *Tiquis miquis*

*El Peregrino*, orgue de la pelegrinació obrera á Roma, publica per lo següent ordre las funcions relligiosas que han de celebrarse á la Ciutat eterna á laiarribada dels pelegrins espanyols:

Dia 14 d' Abril.—Dissapte,—Reunió á las cinch de la tarde en la basilica de Sant Pere del Vaticá. Preparació pera las confessions. Visita al Sepulcre dels Apóstols y rebrer instruccions.

Diumenge 15.—A las vuyt del mati: Missa en la basilica de Sant Pere. Comunió general.

Dilluns 16.—A las vuyt del mati: Missa á Sant Joan de Litran.

Dimars 17.—A las vuyt del mati: Missa á Santa Maria la Major.

Dimecres 18.—A las vuyt del mati: Missa á Sant Llorens (extramurs) y visita al Sepulcre de Pio IX.

Los pelegrins rebrán per conducte dels quefes de grupos instruccions dels llochs y monuments que hagin de visitarse cada dia.

Lo dia que 'l Sant Pare dongui audiencia als pelegrins, se suspendrán las funcions, y pera assistir al acte, han d' usar tots vestits modestos y las donas mantellina.

Si algun pelegrin s' extraviés á Roma y no sapigués tornar á son allotjament, podrá dirigirse als centres espanyols, instalats en aquella ciutat, que son los següents.

Embaixada espanyola prop de la Santa Sede y Consulat, plassa d' Espanya.

Embaixada espanyola prop del Govern italiá. Palau Barberini, Via delle Quattro-fontane.

Real iglesia de Montserrat. Via Monserrato y Via Giulia, 151

Colegi espanyol de Sant Joseph en lo palau Altieri, plassa del Gesù,

Academia espanyola prop de Sant Pietro in Montorio, en la puig Gianicolo.

Convent dels Trinitaris Descalsos, á Sant Carlino, alle Quattro-fontane.

Convent dels Trinitaris Calsats, en la Via Condotta.

Convent de Mercenaris, á Sant Adria, Foro Romano.

Convent dels Franciscans Observats, á Santi Quaranta, en la Trastevere, Via de Sant Francisco á Ripa.

Procurador general dels Agustins Descalsos Recoletos y procurador general dels Agustins del Escorial, á Sant Ildefons de la Via Sixtina.

Procurador general de las Escuelas Pías d'Espanya, á Sant Panteleo, Via Postavecchia, número 31.

Procurador general dels Missioners Fills del Cor de Maria, Via Goinlia.

Asistent d'Espanya prop del Pare general dels Diminichs, á Sant Sebastianello.

Asisten prop del Pare general del Caputxins, á Sant Nicoló de Tolentino.

Penitenciari Espanyol de Sant Pere, plassa Scossa Cavalli.

Penitenciari Espanyol de Sant Joan de Letrán, á la casa dels penitenciaris, immediata á la iglesia de Sant Joan Litrán.

Dilluns passat contragué lo sant llas del matrimoni en la Parroquia de Sant Feliu d'aquesta ciutat, nostre amich y company lo jove don Enrich Vila y Renóm ab la simpática y bella senyoreta donya Montserrat Cortés y Sallarés.

Desitjém als nous contrayents felicitats duraderas.

Ab sentiment hem sapigut la mort de nostre patrici lo sabi y virtuós Rector de Pallejá, don Joseph Arús. Mol conegut entre nosaltres no sols per ser fill de Sabadell sino per haver durant molts anys sigut Vicari de la Parroquia de Sant Feliu, s'había captat lo apreci y estimació de quants lo coneixian. Regent primer de Hostafranchs, rector de Gualba y últimament de Pallejá había desemenyat sa missió qual corresponent á un sacerdot católich y á un pastor solícit per sas ovellas.

Descansi en pau lo difunt y rebí lo mes sentit pésam sa apreciable familia.

Retallém de nostre estimat company d'Olot, L' Oloti:

«La Junta organitzadora del próxim Certámen, ha quedat constituïda en la següent forma: *President*, D. Joseph Esquena y Mas; *Vice-president*, D. Manuel Masllorens; *Vocals*, D. Miquel Blay y D. Elisseo Sala y *Secretari*, D. Celesti Devesa»

Segons noticias que llegim en los diaris católichs, la darrera pastoral del Sr. Bisbe de Vich, de la que oportunament donarem noticia á nostres lectors, ha produhit molta sensació en tot lo mon católich y principalment á Roma, ahont ha sigut llegida ab gran respecte, fentne no acostumats elog's l'important y autorisat diari *Le Moniteur de Rome*.

Traduhim de nostre estimat company d' Avinyó, L' *Aióli*:

«Lo 15 de febrer, en la Real Academia de Bonas Lletres de Barcelona, D. Joaquim Rubió y Ors llegí un ample estudi sobre *Bastero, provenzalista català*. Aquest Bastero era un català que, trobantse á Roma en lo segle XVIII, hi publicá en llengua italiana la obra titulada *La Crusca provenzale*, tractant de las poesias de nostres trobadors, ab l' intent de provar la influencia de la llengua y poesias provenzals en la llengua y poesia d' Italia. L' erudit Rubió, qui es lo majoral de edat dels poetes catalans, ha volgut traure del oblit aquell predecessor de nostre Raynouard. Com á provensals, aplaudim nosaltres de cor son treball notable.»

Acaba de morir á Torin (Italia) lo célebre patriota húngar Kossuth, desterrat de sa patria per no volguer consentir ab cap limitació de sa independència. La mort d' En Kossuth es un dol nacional pera Hungria, que deu al gran patrici la autonomia que gosa.

Síali la terra lleu.

Hem rebut, elegantment impresa, la obra de don Joseph M.<sup>a</sup> Valls y Vicens, *La vida moderna*, drama català en tres actes, que fou premiat en lo Certámen del Rat-Penat de Valencia.

Lo pensament no ofereix gran novetat, més las peripecias del bolsista arruïnat que fuig dexant la seva familia en la deshonra y la miseria. La sublim abnegació de sa esposa y sos fills que ab la suor de son treball se surten de tot. L' amich fals que ab sas maquinacions y consells, ha destruït la fortuna del amich cándido y després atenta á sa honra doméstica en la persona de sa virtuosa esposa. Lo sacerdot sabi y virtuós que ab sas máximas y consells sosté l' esperit de la familia. Lo criat lleal que acompanya á sos amos en la opulencia y no 'ls deixa en la miseria. Y per fi 'l marit que torna regenerat, empleant sas noves riquesas en cubrir sos passats deutes, acceptant una modesta mitjanía al costat de sa familia, no per esser més ó menos conegudas deixant de prestarse á interessantíssims efectes, majorment manejats per mestres com lo senyor Valls y Vicens.

La prosa es castissa, las situacions ben sostingudas, los tipos ben dibuixats y 'l desentrotillo bastant natural, tot lo qual ne fá un conjunt agradable y digne de la fama que tant merescudament s' ha conquistat lo senyor Valls y Vicens en l' ample camp de la literatura patria.

A darrera hora sens doná la noticia de que la solemne professó que pera portar Nostre Amo als malalts y presos, havia de tenir lloch avuy, per rahó del mal temps, ha sigut aplassada pera 'l vinent dlumenge.

# A n u n c i s

## HISTORIA DE CATALUNYA

ESCRITA EN CATALÁ

PER

**Antoni Anlestita y Pijoan**

de la Real Academia de bonas Lletres de Barcelona, de la Academia de la llengua Catalana, ex-President de l' Associació Catalanista d' Excursions Científicas, etc., etc.

DOS VOLUMS EN CUART MENOR, 10 PESSETAS

En lo volum primer, de més de 400 planas de lectura, se relata la historia de la nostra pàtria fins á la mort de Jaume I *lo Conquistador* (en lo darrer ters del sigle XIII) seguint en lo volum segon de 552 planas, la narració dels fets més gloriosos de nostre terra fins al acabament de la guerra de la independència en 1814.

Aquesta obra, de la qual se 'n han ocupat ab gran elogis los principals diaris y periódichs de Catalunya, 's troba de venda, á Barcelona, en lo magatzém de paper de Joan Almirall y Forasté, carrer de la Primpcesa, número 16, y en las librerías de Verdaguer, Lopez, Puig, Durán y *L' Avenç*.

CADA VOLUM SOLT 5 PESSETAS

## MARIA DE MONTPELLER

DRAMA EN 4 ACTES Y EN VERS

*original de*

**D. JOSEPH M. VALLS Y VICENTS**

se ven en la librería de D. Alvar Verdaguer, Rambla, 5, devant del Liseó

**PREU: 2 PESSETAS**

## Monografia de la parroquia de Sant Juliá de Altura

PER

DON JOSEPH SOLER Y PALET

ab un prólech del Iltre. Sr. D. JAUME COLLELL

Canonge de la Seu de Vich.

Aquest volúm, I de la «Biblioteca Histórica tarrasenca» es de mes de 90 planas en quart é imprés esmeradament, trovantse de venda en la impremta de LO CATALANISTA, Calderon, 36 y en lo Centre de suscripciones de Llorens Lladó, Rambla.

## IMPREMTA

En la d' aquest periódich, se fan tota clase de impresions ab l' esmero, promptitut y economía més perfeccionadas en aquest ram. P. TUGAS.—Calderón, 36.—Teléfono, 186.

## Una senyora

que viu sola desitjaría trovar un ó dos senyors en calitat de dispesers á los quals ofreix un bon tracte y esmerada llimpiesa.

Informarán en la impremta de aquest periódich.

## Dipósit de pianos

de la fábrica **ESTELA Y BERNARREGI**, la mes acreditada en sa classe

UNICH REPRESENTANT EN SABADELL

**JOAN COMAS FAURA**

Se venen de tots preus al comptat y á plassos á DOS DUROS setmanals. Tots los pianos d' aquesta casa son assegurats de tot defecte de construcció per 10 anys.

Se 'n venen també á cambi de tota classe de mercancías, com son panyos y tota mena de géneros que pугan convenir al venedor.

Aquesta casa 's cuyda de tota classe de reparacions y afinacions per delicadas que sian.

Dirigirse al carrer de Colomer, 24: **JOAN COMAS FAURA**

Impremta de Pere Tugas, Carrer de Calderon, 36, Teléfono, núm. 186.—SABADELL